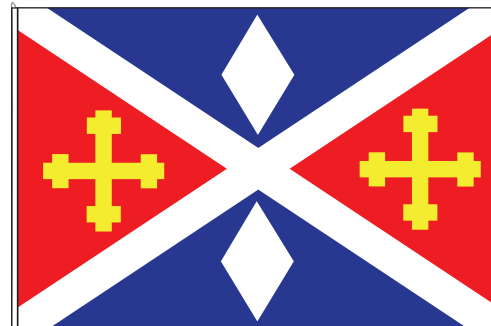

Echt-Susteren: herkruiste kruisen en ruiten rond een schuinkruis

Op de grens van Midden- en Zuid-Limburg is op 1 januari 2003 een nieuwe gemeente tot stand gekomen met een naam die rechtstreeks verwijst naar de twee gefuseerde gemeenten: Echt-Susteren. Echt heeft nooit veranderingen ondergaan. Susteren is in 1982 ontstaan uit een fusie van Nieuwstadt, Roosteren en het oude Susteren. Susteren en Nieuwstadt waren oorspronkelijk Gelderse steden. Susteren behoorde later tot het hertogdom Gulik. Ook Echt en Roosteren waren Gelders.

Door MARCEL VAN WESTERHOVEN

Alle genoemde gemeenten hebben wapens gevoerd.

Hetzelfde geldt voor vlaggen, met uitzondering van Roosteren. De nieuwe gemeente heeft zowel een nieuw wapen als een nieuwe vlag aangenomen. Deze vlag is meer te beschouwen als een combinatie van de vlaggen van Echt en Susteren dan als een afgeleide van het nieuwe wapen.

Het nieuwe wapen

Bij Koninklijk Besluit van 3 maart 2005 nr. 05.000518 is aan de nieuwe gemeente Echt-Susteren een wapen verleend met de volgende beschrijving:

'In keel een schuinkruis van zilver, vergezeld van twaalf herkruiste kruisjes van goud, in elke hoek drie; in een schildvoet van zilver een uitkomende tak met drie elzenproppen van sinopel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden door twee vrouwen van natuurlijke kleur met lang golvend haar, afhangend over de bovenarmen, gekleed in een onderkleed van keel en een bovenkleed van azuur, gevoerd van zilver en geboord van goud, naar gotische stijl geplooid en afhangend over de schoenen van natuurlijke kleur, met een omrande gegolfde kap van zilver en op de buitenste hand met kaphandschoen van natuurlijke kleur een valk van hetzelfde, gebekt, geklauwd, gehalsband en gebeld van goud, met een gepluimde huid van zilver, de beide valken toegewend, gebonden met twee omlaag hangende langveters van keel, eindigende in knopen.'

Het nieuwe gemeentewapen is een ontwerp van de Commissie Heraldiek van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG). Het grondpatroon

van wapenschild met schildvoet en de schildhoudende edelvrouwen is naar analogie van het wapen van Susteren van na de fusie van 1982. Hoofdfiguur was daarin een Gelderse leeuw met in de schildvoet een tak met elzenproppen. De Gelderse leeuw is in het nieuwe wapen vervangen door het wapen van Echt, een schuinkruis omgeven door herkruiste kruisjes. De schildvoet is identiek en staat voor de voormalig gemeente Nieuwstadt. Deze voormalige stad heette voordat stadsrechten werden verkregen Elsene. Drie elzenbomen kwamen reeds voor in een zegel van de schepenbank uit 1359 en zijn later in het wapen terechtgekomen. Het gaat dus om een sprekend symbool. De betekenis van het karakteristieke wapen van Echt is onbekend. Het betreft een zeer oud symbool dat al in 1277 op schepenbankzegels is aan te treffen. Met het wapen van Echt is tevens Roosteren vertegenwoordigd, dat voor 1800 tot de rechtbank van Echt behoorde. De twee schildhoudende edelvrouwen of 'zusteren', vermoedelijk adellijke stiftsdames gezien de jachtvalken op hun hand, vormen een sprekend element voor Susteren. Tot 1982 stonden deze dames in het schild, na de fusie van 1982 kregen ze hun schildhoudende functie terug. Op zegels van de stad van rond 1300 komen zij namelijk al als schilhouders voor.

Het wapen draagt de gebruikelijke driebladige kroon voor gemeenten'.

De nieuwe vlag

Bij raadsbesluit van 11 november 2004 heeft de nieuwe gemeente Echt-Susteren een vlag aangenomen met de volgende omschrijving:

'schuingevierendeeld door een wit schuinkruis, waarvan de

breedte der armen gelijk is aan 1/10 van de hoogte van de vlag, blauw en rood, met op de blauwe vlakken een witte ruit, waarvan de hoogte gelijk is aan 1/3 en de lengte aan 1/4 van de hoogte van de vlag en op de rode vlakken een geel herkruist kruis, waarvan de hoogte gelijk is aan 5/12 en de breedte der armen aan 1/20 van de hoogte van de vlag.'

Ook de nieuwe vlag is ontworpen door de Commissie Heraldiek van het LGOG, met name door de heer R. Vroomen. De oude gemeentevlaggen hebben hiervoor model gestaan. Echt voerde een rode vlag waarin een geel herkruist kruis (verkort) met daar overheen een wit schuinkruis (over de hele vlag), een fraaie vereenvoudiging van het wapenbeeld¹. Susteren had na de fusie van 1982 een wat ingewikkelder vlag aangenomen. Op banen blauw-wit-blauw stond daarop aan de broekzijde over de drie banen heen een gele leeuw en aan de vluchtzijde in de witte baan twee aanstotende blauwe ruiten. Het blauw met de gele leeuw stond voor het belangrijkste deel van het wapen: de Gelderse leeuw, die in het oudst bekende zegel van Susteren en in het gemeentewapen van Nieuwstadt voorkwam. Het wit kwam van de zilveren schildvoet van het wapen, waarin de Nieuwstadtse elzentak stond. De twee blauwe ruiten symboliseerden de in het blauw geklede schilhouddende edelvrouwen². In de vlag die Susteren voor 1982 gebruikte waren de dames ook al met behulp van twee aanstotende ruiten verbeeld. De ruiten waren hier in zwart aan de broekzijde van een rood dundoek met gele zoom geplaatst, de kleuren van het gemeentewapen van destijds³. De ruit is bij uitstek het symbool om een adellijke dame te verzinnebeelden. Vrouwen van adel voerden immers hun familiewapen in een ruitvormig schild.

In de nieuwe vlag verdeelt het witte schuinkruis van Echt het dundoek in vier delen. Echt (en daarmee ook Roosteren) is verder vertegenwoordigd door de twee gele herkruiste kruisen op de rode vlakken aan de broek- en vluchtzijde. Voor Susteren staan de twee blauwe vlakken boven en onder met elk een witte ruit. Om praktische redenen zijn de kleuren van ruiten en velden ten opzichte van de oude vlag van Susteren (1982-2003) omgewisseld: wit op blauw in plaats van blauw op wit.

In tegenstelling tot het nieuwe wapen is Nieuwstadt in de nieuwe vlag niet vertegenwoordigd. Tot 1982 voerde de gemeente Nieuwstadt een vlag van drie banen geel-wit-blauw met op het geel in de broektop een groene elzenboom (met drie takken). De kleuren kwamen uit het wapen, evenals het meest kenmerkende symbool daaruit⁵.

Susteren 1965 - 1982

Susteren 1984 - 2003

Echt

Nieuwstadt

1. Jaarverslag 2005, Hoge Raad van Adel, 's-Gravenhage 2006

2. Vexilla Nostra jaargang 18 nr. 129, november/december 1983, p. 87

3. Vexilla Nostra jaargang 20 nr. 137, maart/april 1985, p. 30

4. Vexilla Nostra jaargang 19 nr. 135, november/december 1984, p. 119

5. Vexilla Nostra jaargang 19 nr. 132, mei/juni 1984, p. 55

FAIV
congresvlaggen

1] 1965
Muiderberg
Nederland

2] 1967
Zürich
Zwitserland

3] 1969
Boston
Ver. Staten

4] 1971
Torino
Italië

5] 1973
Londen
Ver. Koninkrijk

6] 1975
IJsselmeer
Nederland

7] 1977
Washington
Ver. Staten

8] 1979
Wenen
Oostenrijk

9] 1981
Ottawa
Canada

10] 1983
Oxford
Ver. Koninkrijk

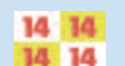
11] 1985
Madrid
Spanje

12] 1987
San Francisco
Ver. Staten

13] 1989
Melbourne
Australië

14] 1991
Barcelona
Spanje

15] 1993
Zürich
Zwitserland

16] 1995
Warschau
Polen

17] 1997
Kaapstad
Zuid Afrika

18] 1999
Victoria
Canada

19] 2001
York
Ver. Koninkrijk

20] 2003
Stockholm
Zweden

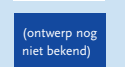
21] 2005
Buenos Aires
Argentinië

22] 2007
Berlijn
Duitsland

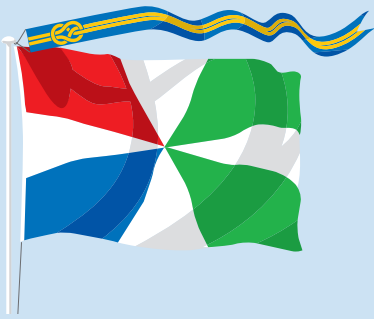

23] 2009
Yokohama
Japan

24] 2011
Washington
Ver. Staten

(ontwerp nog
niet bekend)

Vlag voor het 25ste FIAV congres

De overkoepelende organisatie van vlaggenkundige verenigingen in de hele wereld, de *Fédération Internationale des Associations Vexillologiques* (FIAV) houdt eens per twee jaren een congres ergens ter wereld. Dit jaar vindt dat plaats in Yokohama; in 2011 is Washington aan de beurt.

De *Stichting Vlaggenmuseum Nederland/ Stichting Vlaggenparade Rotterdam* en de *Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde* hebben zich kandidaat gesteld voor het organiseren van het 25ste wereldcongres in 2013 in Rotterdam – en deels in Den Haag en Amsterdam. In Yokohama wordt daarover beslist. De Dordtse vlaggenontwerper Theun Okkerse ontwierp een vlag voor het congres met een wimpel met het FIAV-logo. Okkerse daarover:

'De congresvlaggen die door de jaren heen zijn ontworpen verschillen nogal van elkaar. Eigen traditie in kleur en vormtaal spelen een belangrijke rol in de ontwerpen. Het geknoopte koord – het FIAV symbool – duikt soms op of een getal dat de congreseditie duidt. Of combinaties van getal en symbool sieren de vlaggen. Dankzij het ontbreken van strikte ontwerpcriteria is er een rijk gevarieerde reeks vlaggen ontstaan.

Uitgangspunt voor het ontwerp voor het 25ste FIAV-congres zijn het land en stad van samenkomst en haar vlaggentraditie.

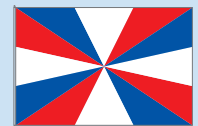
Nederland kent op vlaggengebied twee hoofdstromen: de banen- en geerde vlaggen. De laatste worden tegenwoordig – ook wel geus genoemd – vrijwel uitsluitend in de scheepvaart gebruikt. De Kon. Marine mag de 'dubbele' voeren [zie foto van *Hr Ms Walrus*] al het andere Nederlandse vaarverkeer de 'enkele' [zie foto van het motorjacht].

Vanwege de connectie van dit vlagmodel met het water is het zeer geschikt om de havenstad Rotterdam te duiden. De oorspronkelijk rood-wit-blauwe geringen in de vlucht zijn in het Rotterdamse groen-wit-groen omgezet. Ook de wimpel neemt in Nederland een eigen plaats in. Breda kent een rood-wit-blauwe wimpel boven z'n stads-vlag en op koninginndag mag er een oranje wimpel boven de Nederlandse vlag wapperen. Het FIAV-element wordt in de Nederlands traditie een ereplaats gegeven in de vorm van een wimpel.

Het voorstel voor de 25ste FIAV-congresvlag is helder van vorm en kleur, met een vlaggenkundige verwijzing naar de geografische ligging van de stad, in de Nederlandse vlaggentraditie.'

Nederland

'dubbele' geus

'enkele' geus

Rotterdam

FIAV

25ste FIAV congresvlag:
'Rotterdamse geus' met
FIAV wimpel

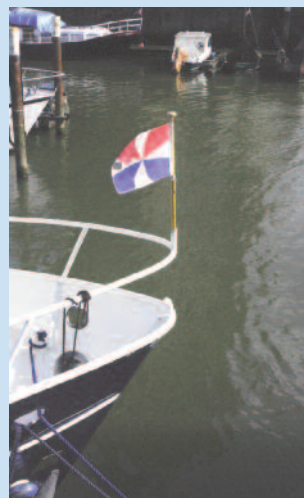
'ROTTERDAMSE' GEUS © THEUN OKKERSE 2008 C/O PICTORIGHT

30 april... wimpel

Hr Ms Walrus op bezoek in Rotterdam
voert de 'dubbele' geus of prinsengeus.

Een 'enkele' geus op de steven van een
motorjacht.

De nationale vlag van de Salomons eilanden

Achter het ontwerp of de aanname van een vlag schuilt soms een mooi of bizar verhaal. Dat is zeker zo met de aanname van de vlag van de Salomons eilanden.

Door WIM SCHUURMAN

De nationale vlag kent verhoudingen van 1:2. Het doek wordt gedeeld door een opgaande gele baan van de broekhoek naar de vluchtop. De driehoek aan de hijs- en bovenzijde is blauw en draagt bij de broektop 5 witte vijf-puntige sterren, terwijl de driehoek aan de vluchtzijde groen is (zie afbeelding).

De zaak om een nationale vlag te ontwerpen begon in 1975. De vlag werd in 1977 aangenomen, een jaar voor de onafhankelijkheid van Groot-Brittannië. Hij werd niet door een Salomon-eilander ontworpen, maar door een Nieuw Zeelander. Deze was toen visual arts master en heet John A. Hazeldine. Volgens hem waren er in de aanloop van de aanname van een geschikte nationale vlag twee modellen door de leiders goedgekeurd. De ene was een blauw dundoek met een gele schijf waarop een zwarte fregatvogel en een ketting op de rand van de schijf. Dit model werd verworpen, omdat de fregatvogel het symbool van een van de provincies was en niet van de hele archipel van de Salomons eilanden.

Na veel discussie werd een ander model als winnaar van de ontwerpwedstrijd uitgeroepen.

Dit was een rood dundoek met op het midden een zwarte ketting in de vorm van een ellips. Volgens de winnaar stond het rood voor het vergoten bloed en de zwarte kleur voor de geschiedenis van de zwarte vogels. Dit winnende model werd in de Solomons Islands Drum bekend gemaakt, wat een boel weerstand opriep. Hierop trokken de leiders het winnende model terug.

De Nieuw Zeelander kreeg van een van de juryleden te horen dat zijn ontwerp de goedkeuring wegdroeg, maar dat de winnaar een inwoner van de Salomons eilanden moest zijn. Hij was na het onafhankelijk worden van de eilandengroep verrast te moeten vernemen, dat zijn ingezonden ontwerp uiteindelijk toch de nationale vlag was geworden.

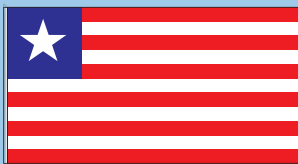
Volgens de Nieuw Zeelander staat het blauw voor de zee en de lucht, het geel voor de zon en de zandige stranden, het groen voor het vruchtbare land. De groep sterren staat voor de provincies, niet voor het sterrenbeeld Zuiderkruis! Preciezer gesteld staan ze voor de vijf groepen van eilanden binnen de staat: Malaita, Eastern, Central, Western en de afgelegen Polynesische eilanden ofwel 'Outliers'. Momenteel kent de archipel negen provincies.

Bronnen:

www.solomontimes.com/news.aspx?nwID=2659
solomonstarnews.com/index.php?option=com_content&task=view&id=2457&solomonstarnews.com/index.php?op...&Itemid=45
flagspot.net/flags/sb.html

Liberia

President Ellen Johnson Sirleaf van Liberia heeft de 24ste augustus tot Nationale Vlaggendag uitgeroepen en de status van nationale feestdag gegeven, waarop alle instellingen en zaken gesloten dienen te zijn. Zij gaf het Ministerie van Onderwijs en andere betrokken overheidsinstellingen opdracht passende programma's te ontwikkelen en te doen uitvoeren om de dag waardevol in te vullen.

De proclamatie is in overeenstemming met een wet van 25 oktober 1915, waarin deze datum al als zodanig werd vastgesteld, als erkenning van het nationaal dundoek dat het symbool is van trots en waardigheid en teken van Liberia's onafhankelijkheid als politieke eenheid in de kring van naties. De proclamatie maakte verder bekend, dat het ontwerp van de nationale vlag was toevertrouwd aan een commissie van bekende, toegewijde, loyale en vaderlandslievende dames onder leiding van de dames Susannah A. Lewis, Matilda Newport en Mary Draper. Zij maakten een ontwerp van zes rode en afwisselend vijf witte banen ter herinnering aan de elf ondertekenaars van de Onafhankelijkheidsverklaring van Liberia op 26 juli 1847, terwijl het blauwe kanton met de witte ster Liberia als onafhankelijke staat op het Afrikaans continent weergeeft. Verder

zou het rood staan voor het vergoten bloed van de bevrijders van het land en het wit voor de zuiverheid van geest van de voorouders, ondanks al het leed dat zij hebben moeten lijden. Het blauw staat voor het 'donkere' continent Afrika en de ene ster erkent de dank aan God die land en volk zover heeft geleid.

Volgens de proclamatie was het maken van een nationale vlag voor Liberia een historische gebeurtenis met grote indruk, daar Liberia de voortrekker van de zelfbestemming van de zwarte mens was, die een hoogtepunt kreeg in de Onafhankelijkheidsverklaring. Volgens de proclamatie is het belangrijk de dag jaarlijks te gedenken, gevoelens van trouw aan de nationale vlag te stimuleren en vaderlandsliefde voor de vlag te kweken.

Bron:

http://liberiabroadcastingsystem.com/news/article_2008_08_23_0313.html

Dorpswapens en -vlaggen in het noorden van Friesland

Door HANS VAN HEIJNINGEN

MARRUM-WESTER-NIJKERK (MARRUM-WESTERNIJTSJERK), gemeente Ferwerderadeel

Wapen In goud een zwarte kat en een zwarte roek, naar elkaar toegekeerd, de eerste zittend en de tweede staand op een gekanteelde groene schildvoet, de staart van de kat naar onderen over het groen heen geslagen; op een blauw schildhoofd naast elkaar drie zilveren zespuntige sterren.

Vlag Twee evenhoge horizontale banen bouw-groen met over alles heen een liggende gele ruit, waarvan de vier hoeken alle vier de zijden van de vlag in het midden raken; op de ruit een omgewende afgescheurde zwarte kattenkop en ernaast een afgescheurde zwarte roekenkop.

Verklaring De kleuren van het wapen zijn gebaseerd op de wapenkleuren van de adellijke families die in de beide dorpen woonden. In Marrum stond de Ponga-state, waar de families Ponga, Wynia, Walta en Van Idsinga woonden. In hun wapens kwam veel zilver/goud op blauwe velden voor. In (Wester-)Nijkerk zetelden de Jeppema's die de zwarte keizerlijke adelaar voerden met een blauw borstschild, waarop een zilveren zespuntige ster. Ook de familie Grovestins had onder meer drie zespuntige zilveren sterren in haar wapen. Het schildhoofd in het dorpswapen beoogt niet meer te zijn dan een heraldische samenvatting van al

deze familiewapens.

Het feit, dat de Marrumers 'Katten' en de Nijkerkers 'Roeken' genoemd werden, leverden de kat en de roek als wapenfiguren op. Ze kijken naar elkaar om te laten zien, dat ze bij elkaar horen. De kleuren goud en zwart zijn ontleend aan de keizerlijke adelaar van de Jeppema's. Zwart is bovendien een natuurlijke kleur van beide dieren. De groene gekanteelde schildvoet geeft aan dat er van alle vroegere states alhier alleen nog maar grond over is, die agrarisch gebruikt wordt: de states bestaan niet meer. Het blauwe schildhoofd verwijst verder naar de Waddenkust. In de vlag staat de ruit, die wapenfiguur was van de familie Walta. Alle andere stukken komen uit het dorpswapen en zijn om en in de ruit aangepast.

Wapen en vlag zijn ontworpen door Jelle Terluin van de Fryske Rie foar Heraldyk (FRfH) en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 2001, p. 218-219.

HIJUM,

gemeente Leeuwarderadeel

Wapen In goud een uit de schildvoet rijzende groen terp, in het schildhoofd vergezeld van twee opspringende groene kikkers naast elkaar, met geopende rode bekken; de terp beladen met een liggende zilveren wassenaar, waarboven drie gouden penningen 2:1.

Vlag Twee horizontale golvende banen geel-groen in een verhouding van 2:1 met aan de broekzijde op het geel een opspringende groene kikker met geopende rode bek; de kikker met en hoogte gelijk aan 7/12 vlaghoogte.

Verklaring De naam "Hijum" betekent: 'door water omspoeld (hoger) land'. De terp is dus enigszins sprekend. Het dorp ligt in de "Bouwhoek". Zodoende staat het goud voor de graanvelden, terwijl in de vlag de golvende groene baan nog eens naar de dorpsnaam verwijst: de groene baan is dan het water, dat het land (geel) omspoelt, maats tevens

de Hijumervaart weergeeft. De wassenaar staat –als Mariaal symbool- voor het klooster Mariëngaarde maar ook als wapenfiguur van de familie Æbinga naar wie de vroegere Æbinga-state vernoemd was. De drie penningen staan voor Sint-Nicolaas, de vroegere kerkpatroon van Hijum. De kikkers verwijzen naar de bijnaam van de inwoners van Hijum, die al meer dan 100 jaar naar deze kleine groene springers vernoemd zijn. Een andere verklaring is dat in het water dat om de terp stroomde, veel kikkers voorkwamen. De vlag is een vereenvoudiging van het wapen.

Vlag en wapen zijn ontworpen door S. Postma in samenwerking met de Fryske Rie foar Heraldyk en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 1996 – p. 206.

WIER,

gemeente Menaldumadeel

Wapen Blauw met een vanuit de schildvoet oprijzende groene terp met daaroverheen twee losse en naar buiten buigende gouden tarwe-aren met elk twee bladeren; in het schildhoofd, tussen de aren, een afgerukte leeuwenkop van goud

Vlag Vijf horizontale banen groen-geel-blauw-geel-groen in een hoogteverhouding 1:1:6:1:1 met aan de broekzijde op de blauwe baan een afgerukte gele leeuwenkop. "Wier" betekent terp of wierde, die hier als verwijzing naar de dorpsnaam is opgenomen, in

Dorpswapens en -vlaggen in de gemeente Franekeradeel

natuurlijke kleur. In het schildhoofd is de leeuwenkop genomen uit het oude wapen van het geslacht Lauta, dat in Wier een stins heeft gehad. In dat oude wapen staat een gouden leeuw op een blauw veld. De tarwe-aren staan als pars-pro-toto voor de korenschoof, die we terugvinden in het latere wapen van de familie Lauta. Ook is deze schoof hier symbool voor de landbouw rond Wier.

De vlag is afgeleid van het wapen, waarbij bewust aansluiting is gezocht bij andere dorpsvlaggen in deze streken, vaak ook met horizontale banen, bijvoorbeeld Minnertsga en Sint-Jacobiparochie.

Vlag en wapen zijn ontworpen door Jelle Terluin (FRfH) en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 2007, p. 197-198.

BOER

Wapen In goud een golvende blauwe rechterschuimbalk, beladen met een zilveren palingsteker; de schuimbalk van boven vergezeld van een rode vijfbladige roos en van onderen van een groen klaverblad.

Vlag Geel met een golvende blauwe rechterschuimbaan met een dikke, gelijk aan 2/5 vlaghoogte, de baan in de broekhoek vergezeld van een groene klaver.

De basis en de kleuren van het wapen komen van het oude wapen van Franekeradeel. De golvende baan staat voor het stroompje 'De Rie', waar Boer aan ligt. De roos komt uit het oude en nieuwe wapen van de gemeente Franekeradeel, terwijl de klaver het boerensymbool bij uitstek is. Op de schuimbalk is een palingsteker opgenomen, ook wel 'elger' of 'ylgaer' genoemd, als verwijzing naar de familie Elgersma die bij Boer een state heeft gehad. Daarbij is de palingsteker ook een verwijzing naar de vroegere palingvisserij in

de Rie. De vlag is een vereenvoudiging van het wapen.

Wapen en vlag zijn ontworpen door J.R. van der Wal, lid van de FRfH. Ze zijn geregistreerd in *Genealogysk Jierboekje* 2005, pag.198-199.

RIED

Wapen In zilver een golvende blauwe linkerschuimbalk, beladen met twee gouden korenaren in de zin van de balk; de balk van boven vergezeld door een aanzierende zwarte kattenkop met gouden ogen en van onderen door drie groene klaverbladen.

(N.B. Het wapen is in *Vlaggen-info* nr. 104-105, pag. 10 fout afgebeeld !)

Vlag Volgens de vluchtdiagonaal van wit en geel met over alles heen een golvende blauwe linkerschuimbaan met een dikte, gelijk aan 2/5 vlaghoogte; in de broektop een aanzierende zwarte kattenkop met gele ogen.

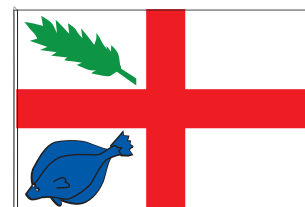
Verklaring De schuimbalk staat voor de Riedstroom, een oude Middeleeuwse zeeslenk, die na vergraving stroomkanaal is geworden. Dichtgeslibt en bedijkt werd de oude Riedslenk goede landbouwgrond waar koren goed op kon groeien. Daar duiden de korenaren op. De veeteelt alhier wordt weergegeven

door de drie klavers. De bewoners van Ried worden in de volksmond 'kattenkoppen' genoemd en daarop duidt de kattenkop. De golvende schuimbalk in blauw-op-zilver is ook de kleur-omgekeerde versie van het wapen van de oude gouw Westergo, waarin Ried ligt.

Vlag en wapen zijn in 1999 ontworpen door E. Algra uit Berlikum, i.s.m. de Fryske Rie foar Heraldyk en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 2000, pag. 200-201.

OOSTERBIERUM (EASTERBIERRUM)

Wapen In rood een geharnaste Sint-Joris te paard, met zijn linkerhand met een lans de draak doorstekend, alles van zilver; Sint-Joris met aan zijn rechterarm een zilveren schild met en rood aflopend kruis.

Vlag Wit met een oversnijdend rood kruis over het midden van de vlag met armen ter dikte van 1/5 vlaghoogte; het kruis in de broektop vergezeld van een rechtsschuin geplaatste groene korenaar en in de broekhoek vergezeld van een blauwe bot, linksschuin geplaatst en met de staart wijzend naar het midden van de vlag.

De dorpskerk was in de middel-

eeuwen toegewijd aan Sint-Joris. De kerktoeren heeft een Sint-Joris met de draak als windwijzer. De kerk heet sinds de laatste restauratie weer Sint-Joriskerk. De plaatselijke jaarmarkt werd steeds op Sint-Jorisdag gehouden. Al deze redenen waren voor Dorpsbelang voldoende om Sint-Joris als dorpsymbool te kiezen. Wellicht zijn de kleuren rood en zilver (wit) ontleend aan het wapensymbool van Sint-Joris: een rood kruis op zilver (wit).

De vlag draagt dit Sint-Joriskruis. De korenaar is – met verandering van kleur en pars-pro-toto - ontleend aan het wapen van de vroegere gemeente Barradeel, waar Oosterbierum eertijds onder ressorteerde. De bot is symbool voor de (Wadden-)zee waar Oosterbierum dichtbij ligt. Die zee stond ook in het wapen van Barradeel. Bot en korenaar zijn ook symbolen voor de hoofdbronnen van inkomsten van Oosterbierum: visserij en landbouw.

Het wapen is ontworpen door Rudie Broersma van de FRfH volgens basisideeën van Dorpsbelang en J.R. van der Wal. Vlag en wapen zijn geregistreerd in *Genealogysk Jierboekje* 2005, pag. 202-203.

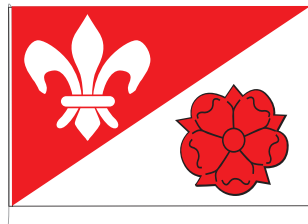
DONGJUM (DOANJUM)

Wapen Linksgeschuind van rood en zilver; het rood beladen met drie zilveren Franse lelies, 2:1; het zilver beladen met drie vijfbladige rode rozen met gouden harten en groene kelkblaadjes, de rozen geplaatst 1:2

Vlag Opgaand geschuind van rood en wit met op het rood een witte Franse lelie met een hoogte = 2/3 vlaghoogte en op het wit een vijfbladige, effen rode roos met een hoogte = 6/10 vlaghoogte.

De schuine verdeling van het wapenschild is ontleend aan het wapen van de Koninklijke Nederlandse Kaatsbond (Zie *Genealogysk Jierboekje* 1997, pag. 221). In plaats van de drie zilveren en drie rode kaatsballen werden lelies en rozen geplaatst.

De lelies zijn ontleend aan

het wapen van de familie Goslinga, die heel lang een belangrijke rol speelde in Dongjum. De lelie is ook een symbool van Maria, de patrones van het dorp. Tenslotte kan de lelie symbool zijn voor –meer algemeen – de elite in en rond Dongjum. De rozen komen uit het oude wapen van de gemeente Frankeradeel en staan ook voor de vruchtbaarheid van het land om Dongjum. Op de plaatselijke boerderijen groeiden veel wilde rozen.

Rozen zijn ook het symbool voor de liefde. En door de groene blaadjes worden in combinatie met het rood van de rozen de kleuren rood-groen van de Dongjumer kaatsters in beeld gebracht.

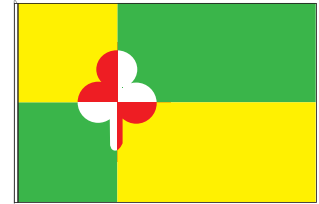
Het wapen en de vlag zijn ontworpen door J.R. van der Wal en Rudie Broersma van de FRfH en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 2002, pag. 218-219.

TZUM (TSJOM)

Wapen Gevierendeeld: I) in groen een aanzijnde zilveren koeienkop; II) in goud een rode klimmende leeuw; III) in gouden een rechts-schuin geplaatste rode dolk met zilveren versiering; IV) in groen een zilveren klaverblad.

Vlag Gevierendeeld over 1/3 vlaglengte van geel en groen; over alles op het snijpunt der deellijnen een klaverblad met rechte steel met een hoogte gelijk aan 2/3 vlaghoogte, rood op het geel en wit op het groen.

Het dorpsgebied van Tzum was in de middeleeuwen zo groot, dat het in vier gebieden werd verdeeld, zogenaamde 'fjarndielen', zoals eertijds ook de grietenij Franekeradeel. Dat is terug te vinden in de kwartilering van het wapen. De koeienkop verwijst naar de veehouderij, die al sinds de Romeinse Tijd hier een belangrijk middel van bestaan was.

Als tegenhanger is in het vierde kwartier de klaver gezet, symbool voor de veehouderij en graslanden. De groene velden wijzen op de weilanden om het dorp heen. Het tweede kwartier met de leeuw is een verwijzing naar de verschillende edele staten en stinsen in en om Tzum. De rode klimmende leeuw komt onder andere voor in de familiewapens Herema, Burmanis, Starckenborgh en Hermana, die in Tzum een historisch rol hebben gespeeld. Het derde kwartier met de rode dolk heeft te maken met de kerktoeren van Tzum, met 72 meter de hoogste van heel Friesland. De dolk staat voor de volgende legende van Walling Dijkstra:

Twee ouderlingen uit Oldeboorn wilden bij hun kerk de hoogste toren van heel Friesland bouwen. Daarom maten ze de toren van

Tzum op. Maar ze werden bij hun werk betrapt. De vrouw van de schoolmeester sneed in het geheim een stuk uit het touw waarmee de ouderlingen de toren van Tzum aan het meten waren. Daarom werden de Tzummenaren 'touwsnijders' genoemd en die van Oldeboorn 'torenmeters'.

De dolk waarmee waarschijnlijk het touw is doorgesneden staat in de derde kwartier van het wapen. Het rood van de dolk verwijst naar de (bloedige) gevechten die hier gedurende de 16e eeuw op verschillende momenten geleverd zijn. De dolk is schuin geplaatst om actie aan te duiden.

De vlag is een vereenvoudiging van het wapen waarbij de vierendeeling als basisstructuur van het dorpsgebied nauwgezet is gehandhaafd. De klaver is weer het symbool van de veeteelt. Het geheel van de vlag is uitgedrukt in de vier kleuren van het wapen.

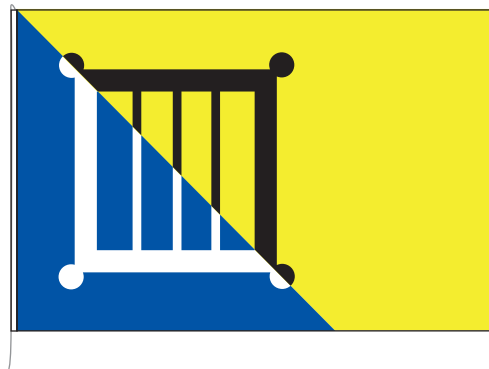
Wapen en vlag zijn aangenomen door Dorpsbelang Tzum op 25 maart 2005. Ze zijn beide ontworpen door Jelle Terluin van de FRfH en geregistreerd in het *Genealogysk Jierboekje* 2006, pag. 239-240. «

Rooster op diagonaal: vlag en wapen van de nieuwe gemeente De Bilt

Ten noordoosten van Utrecht is op 1 januari 2001 de nieuwe gemeente De Bilt ontstaan door de fusie van de oude gemeenten De Bilt en Maartensdijk.

Door MARCEL VAN WESTERHOVEN

Beide waren in het bezit van officiële vlaggen en wapens. Maartensdijk was in 1957 vergroot met de gemeente Westbroek, die eerder op zijn beurt in 1954 was uitgebreid met de gemeente Achttienhoven. Beide voerden wapens. Al in 2000, dus voor de fusie, zijn wapen en vlag ontworpen en eind dat jaar verleend en vastgesteld, een zeer voortvarende gang van zaken. Meestal duurt het immers enige tijd voordat een nieuwe gemeente zich om nieuwe symbolen gaat bekommeren. Wapen en vlag van het nieuwe De Bilt staan zeer dicht bij elkaar.

Het nieuwe wapen

Bij Koninklijk Besluit van 4 december 2000 nr. 00.005296 is aan de nieuwe gemeente De Bilt een wapen verleend met de volgende beschrijving:

“Geschuind van goud en azuur en over alles heen een Sint Laurensrooster, geschuind van sabel en zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.”

Ontwerper van dit wapen is Piet Bultsma, tekenaar van de Hoge Raad van Adel, op basis van ideeën die de Projectgroep Herindeling heeft aangedragen.

Het rooster komt uit het oude wapen van De Bilt. Het grondgebied van de oude gemeente De Bilt werd tot ongeveer 1813 Oostbroek genoemd, naar het gelijknamige klooster dat het bezat. Dit klooster, gesticht in 1100 en opgeheven in 1580, was gewijd aan Sint Laurens. Deze martelaar werd in 258 op een rooster boven vuur terechtgesteld. De kleuren van het rooster komen ook uit het oude wapen van De Bilt, zwart van het rooster zelf en zilver van het schild.

De schuindeling in goud en blauw staat voor Maartensdijk. Het wapen van Maartensdijk is de bekende

weergave van Sint Maarten te paard, die de helft van zijn mantel aan een schaars geklede bedelaar afstaat, in de rijkskleuren goud op blauw. Het Domkapittel te Utrecht, gewijd aan Sint Maarten, was de grondbezitter van het gerecht Oostveen, de voorloper van Maartensdijk. Maartensdijk is genoemd naar de dijk door Oostveen, die de kapittelheren naar hun patroonheilige gingen noemen. Heiligenbeelden in wapens beschouwen we tegenwoordig als oneigenlijke heraldiek. Sint Maarten moest in het nieuwe wapen dus op andere wijze worden verbeeld. Sint Maarten wordt in Nederlandse vlaggen vaak gesymboliseerd door middel van een schuindeling. Deze zogenaamde Maartensdeling vindt zijn oorsprong in het stadswapen van Utrecht, waarin de patroonheilige van de stad ook op deze wijze is gerepresenteerd. De schuindeling verwijst subtiel naar de mantel die Sint Maarten met zijn zwaard doorsnijdt om deze met de bedelaar te delen. De kleuren van het oude wapen vormen de achtergrond van het nieuwe wapen.

Het wapen draagt de gebruikelijke driebladige kroon voor gemeenten. (1)

De nieuwe vlag

Bij raadsbesluit van 4 december 2000 heeft de nieuwe gemeente De Bilt een vlag aangenomen met de volgende beschrijving:

“rechtsschuin gedeeld van blauw en geel, de lengte van de broekdriehoek is gelijk aan de vlaghoogte. Over de delingslijn een vierkant rooster, op het blauw wit en op het geel zwart”

ONDER EDMEER VLAG

De Hoge Raad van Adel heeft op verzoek van de Projectgroep Herindeling een alternatieve beschrijving opgesteld, waarvan uiteindelijk geen gebruik is gemaakt:

“twee banen volgens een diagonaal, lopende van de broektop tot 2/3 van de lengte van de vlag, blauw en geel, met een Sint Laurensrooster, wit op blauw en zwart op geel.”

In deze beschrijving ontbreekt de expliciete vermelding dat het rooster over de delingslijn is geplaatst.

De vlag is op dezelfde wijze tot stand gekomen als het wapen: Piet Bultsma werkte het ontwerp uit op basis van ideeën vanuit de Projectgroep Herindeling.

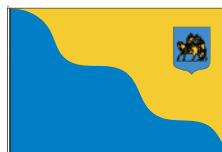
De vlag is nagenoeg één-op-één afgeleid van het wapen. Om de meest kenmerkende delen van de vlag, het Laurensrooster en de schuindeling, ook bij zwakkere wind te kunnen zien, is het rooster samen met de delingslijn naar de broeking verschoven.

Oude vlaggen

De voormalige gemeente De Bilt voerde tot de fusie een rood-wit-rode vlag met op het midden een op de punt gesteld wit vierkant, waarop een zwart rooster. Het zwarte rooster op wit kwam uit het gemeentewapen. Het stond in feite voor de rechtsvoorganger van de gemeente, het gerecht Oostbroek, waar De Bilt ook onderdeel van uitmaakte. Via een oud zegel is een apart wapen voor De Bilt overgeleverd: een zilveren dwarsbalk op rood. Dit wapen diende als basis voor de vlag. (2)

De Bilt
oude vlag

Maartensdijk

Maartensdijk gebruikte een vlag die was gedeeld volgens een gegolfde broekdiagonaal van geel (boven) en blauw (onder), met het gemeentewapenschild in de gele vluchttop. Het vlagpatroon verzinnebeeldde het (overbodig in de vlag geplaatste) gemeentewapen. De kleuren zijn daar ook uit afkomstig. De schuindeling is de boven besproken Maartensdeling en symboliseert de heilige. De “dijk” in de plaatsnaam heeft men weer willen geven met de gegolfde deellijn, vermoedelijk duidend op het water dat gekeerd wordt. (3)

(1) *De Nederlandsche Leeuw*, jaargang 119 (2002), p. 339

(2) *Vexilla Nostra* jaargang 19 nr. 132, mei/juni 1984, p. 59

(3) *Vexilla Nostra* jaargang 22 nr. 152, september/oktober 1987, p. 91

SAVA NEWS (Zuid-Afrika) nr 49, dec 2007

- Nieuwe vlag voor de Franse Zuidelijk en Antarctische gebieden
- Nieuwe vlaggen voor Voronezh Oblast en Novgorod Oblast
- Nieuwe vlag voor het 'Afrikaner Volk'
- Voorstel voor een nieuwe lokale vlag voor Kwazulu Natal
- Nieuwe vlag voor Tokelau?
- Nieuw-Zeelandse vlag ter discussie
- Gibraltars vlag ter discussie

VEXILLOLOGIE (Tsjechië) nr 149, 2008

- Vlaggen en wapens van de regio's in het Russische Verre Oosten
- Symbolen van het autonome district Nenets
- Nieuw staatsembleem voor de Verenigde Arabische Emiraten

FLAGSCAN (Canada) nr 87, voorjaar 2008

- Vlaggen van inheemse gebieden binnen provincies: Nunavik, Nunatsiavut en Nisgaa
- Aantekeningen bij de vlag van Inukshuk en andere vlaggen van rots en steen
- Zeven overheidsvlaggen in Quebec en de stadsvlag van Quebec

FLAGSCAN (Canada) nr 88, zomer 2008

- Vlaggen en embleem van de Bahama's
- Meer vlaggen van rotsen en stenen
- Verkiezingen USA 2008: campagnevlaggen
- Districtsvlaggen in de Bahama's

SAVA NEWS (Zuid-Afrika) nr 50, april 2008

- Nieuwe vlag en wapen voor Kosovo
- Nieuw staatswapen voor de Verenigde Arabische Emiraten
- Nieuwe Afrikaner-vlag
- Interim vlag voor Irak

DGF INFO (Duitsland) nr 31, juni 2008

- Nieuwe vlag en wapen voor Myanmar
- Vlag voor Tokelau

- Nieuwe vlag voor de Gouverneur-Generaal van Nieuw-Zeeland
- Nieuwe vlag en wapen voor Lüdersdorf (Mecklenburg-Voor-Pommeren)
- Nieuwe vlag voor Parum (Landkreis Güstrow)
- Privégebruik Oostenrijkse staatsvlag (met wapen) op auto's strafbaar
- Brandweervlag Kirchamer na 63 jaar terug uit Amerika

FLAG BULLETIN (USA) nr 224, maart-april 2006

- Drie unieke Pauselijke vlaggen van rond 1900
- Oorsprong van de Pledge of allegiance to the United States flag
- Sovjet-symbolen in de ruimte in 1966

FRANCIAE VEXILLA (Frankrijk) nr 50, juni 2008

- Vierhonderdste verjaardag van Quebec, Canada. Symbolen van een identiteit, deel 1, en vlaggen van patriotten van 1837-1838 in Franstalig Canada

DGF INFO (Duitsland) nr 32, augustus 2008

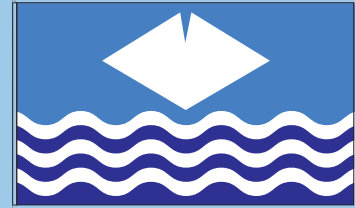
- Congresvlag ICV23 in Yokohama
- Stadsdeelvlag voor Mainz-Mombach
- Nieuw wapen en vlag voor de Republiek Srpska (Bosnië-Herzegovina)
- Nieuw wapen voor de Georgische deelrepubliek Adzjarië
- Nieuwe vlag voor Beieren?

Een vlag voor het eiland Wight

De Isle of Wight Flag Committee organiseerde in samenwerking met de krant County Press een wedstrijd om een vlag voor het Britse eiland te ontwerpen. Er kwamen meer dan 350 inzendingen binnen. Uiteindelijk kon het publiek uit vier ontwerpen een keuze maken.

Door WIM SCHUURMAN

Het winnende ontwerp is van John Graney uit Brading. *(foto)* Zijn ontwerp is bij het Flag Institute geregistreerd en zal het eiland Wight vele jaren vertegenwoordigen, aldus Derek Bean, voorzitter van genoemde commissie. De heer Graney, die vroeger officier was bij de Royal Navy, verklaarde dat hij altijd geïnteresseerd was in vlaggen en dat zijn ontwerp *(afbeelding bovenaan)* duidelijk de verbanden van het eiland Wight met de zee weergeeft. De bovenste helft van het dun-doek is van een medium blauw met in het midden een witte brede ruit waarvan de bovenste punt ingesneden is. De onderhelft van het doek bestaat uit zes golvende banen van wit en donkerblauw. Het beeld van de vlag geeft de ligging van het eiland Wight met zijn kalkrotsen in Het Kanaal weer, waarbij de bovenzijde van het doek de Engelse zuidkust is. Het eiland heeft ruwweg de vorm van een brede ruit. De

insnijding verbeeldt het estuarium – de wijde, trechtervormige monding - van de rivier de Medina bij Cowes. Verder naar het zuiden zien we de stevige golven in Het Kanaal.

Dit is niet de eerste vlag voor Wight. Voor het bestuur is reeds een vlag bekend. Sinds 1996 kent Wight een eenheidsbestuur van graafschap en district. De Isle of Wight Council (Raad) voert een wapen, dat in 1938 aan het graafschap verleend werd. Aan het schild ervan is een wapenvlag voor de Raad ontleend:

blauw met boven het midden van wit en zwartgelijnd een burcht met drie torens, waarvan de middelste zich hoger verheft, en in de poortdoorgang een valhek, vergezeld onder en aan weerszijden van een geel anker.

De burcht is Carisbrooke Castle, de historische zetel voor de gouverneurs van Wight. Het blauwe veld en de drie ankers verwijzen naar de ligging in zee en naar de maritieme geschiedenis.

Bronnen:

<http://flagsforum.skalman.nu/viewtopic.php?f=25&t=522>

<http://flagspot.net/flags/gb-iow.html>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Vlag_van_Wight

< John Graney

Nieuwe feiten over vlag en wapen van het departement Salto, Uruguay

In de zomer van 2007 werkte ik aan mijn artikel "Departementen van Uruguay"*. Vlag en wapen van het departement Salto bleven me na publicatie intrigeren, daar ik naar mijn opvatting en gevoel niet alles had weten te duiden. Met name de vrouwenfiguur in het wapen met een niet omschreven vogel op de arm bleef mij achtervolgen. Wie en wat was zij?

Door WIM SCHUURMAN

Een afbeelding in een sterrenkundig tijdschrift zette me op het spoor van een Romeins godin. Daar was Ceres, godin van het graan en van de oogst afgebeeld. Ze houdt een hoorn van overvloed in haar linkerhand. In het wapen van Salto houdt de vrouw een vogel op de rechterhand en rust haar linkerhand op iets langwerpigs. En wat heeft ze op haar hoofd? Genoeg vragen om contact te zoeken met de Nederlandse ambassade in Montevideo en met de Uruguayaanse in Den Haag.

Het blijkt in het wapen en de vlag van Salto te gaan om de Romeinse godin Minerva, bij de Etrusken bekend als Menerva of ook Tecum en bij de oude Grieken als Pallas Athene. Deze godin kende twee onderscheiden, tegengestelde karakters: ze was enerzijds de godin van de oorlog en anderzijds was ze die van de kunst en van de wijsheid. Denk bij de laatste aan de vindingrijkheid van de menselijke geest, aan de rede en aan de macht van het verstand.

Wapen, motto, vlag en provinciennaam vormen op basis van verkregen informatie een eenheid. De waterval in het benedendeel van het wapen en het blauwe dundoek met de vijf geknikte witte baantjes doelen op de naam Salto ofwel Sprong. Het eerste veld van het wapen refereert aan het mottodeel *Trabajo* ofwel Arbeid, het tweede veld verwijst naar *Sabiduria Prudencia* hetgeen wil zeggen Wijsheid Omzichtigheid.

De ontvangen teksten heb ik vertaald en samengevoegd: Het referentieschild bestaat

volgens het projectontwerp van de heer Eriberto Pratti uit een ovaal schild, dat in drie velden is verdeeld. Het wapen van het departement Salto werd goedgekeurd op 27 juni 1927. Het schild is doorsneden; boven gedeeld, 1 van zilver met een oprijzende, stralende gouden zon – symbool voor de toekomst – beladen met een aambeeld, hamer en een bundel stokken – vertegenwoordigers van de arbeid; 2 op blauw wijsheid en voorzichtigheid gesymboliseerd door Minerva, die op haar rechterhand het Noodlot houdt en haar linker hand rust op een schild; beneden van zilver met een waterval, die de stad Salto en zijn naam verzinnebeeldt. De ovaal wordt aan de (heraldisch) rechterzijde geflankeerd door een olijftak, die respectievelijk vrede en nobelheid betekenen. Boven het schild de naam SALTO. Het motto van het schild is: In de arbeid ligt de toekomst en in wijsheid en voorzichtigheid het lot.

Deze tekst over het wapen verschilt van de gevonden vlaggenafbeelding voor het artikel en mijn omschrijving ervan. Die in de vlag is kleurrijker. In de omschrijving van het wapen worden ook details niet vastgelegd. Dit geldt voor veld 1 en 3, doch ook voor Minerva in 2: gezien van voren, kleur niet omschreven, het soldatenschild gezien van opzij. Draagt Minerva een helm? De vogel op haar hand is dus het Noodlot.

Zoekend op het internet naar afbeeldingen van Minerva kwam ik veel militair uitgeruste vrouwenfiguren tegen. Minerva's met

het Noodlot op de hand zijn uiterst zeldzaam. Bijgaande afbeelding toont het beeld van de hand van Phidias in het Parthenon ter verduidelijking van die in wapen en vlag:

Hier is het Noodlot door een gevleugelde godin of engel weergegeven. Minerva / Pallas Athene draagt een helm met een liggend gevleugeld dier. Zij draagt verder op haar borst hier de aegis ofwel huid van de geit Amalthea met de kop van Gorgon erop.

Bronnen;

*) E-mail van de Nederlandse ambassade te Montevideo aan auteur van 20-10-2008

www.nl.wikipedia.org

www.globalsecurity.org/military/systems/ship/systems/aegis-culture.htm "t "_top" www.globalsecurity.org/.../aegis-culture.htm voor afbeelding beeld Phidias

Zie Vlaggentijdschrift *Vexilla Nostra*, jaargang 42, nummer 3 / 254, blz. 58 – 66.

